

Tänderna viktiga vid identifiering

Arsskiftet dominerades i Finland av sorg och förtämning. Medierna förmedlade en bild av tsunamikatastrofen i Asien som blev allt dystrare för varje dag som gick. När nästan 200 000 människor plötsligt rycktes bort fick det oss alla att stanna upp. Nu drabbades också omkring tvåtusen finländare, vilket ju inte brukar hända vid naturkatastrofer ute i världen. Nästan 200 av dem omkom i vågorna. Hela familjer drabbades, barn lika väl som föräldrar. Katastrofen har påverkat samhället på många sätt och på många olika plan. Hela folket har gett uttryck för sin sympati genom att delta i insamlingar i en aldrig förut skådad omfattning. Man kommer att analysera myndigheternas verksamhet, metoder och information, och det finns säkert sådant som kommer att kunna förbättras.

Enligt finländsk tradition kommer vi att försöka få hem de avlidna genast när det är möjligt. Identifieringen av offren för katastrofen i Asien är det mest omfattande identifieringsarbetet någonsin. Tanddata har en central betydelse vid identifieringen. Man började samla in uppgifter veckan efter katastrofen på ett exceptionellt sätt. I allmänhet ber polisen om individuella uppgifter om en namngiven persons tandstatus av en hälsocentral eller en privat tandläkare när man skall fastställa en avlidens identitet. Nu fanns det inte möjligheter att göra så.

Tandläkarförbundet erbjöd Centralkriminalpolisen hjälp med att nå tandläkarna. Man tog emot erbjudandet, och enligt CKP:s önskemål skickade Tandläkarförbundet fredagen den 31.12. ut ett e-brev per e-post med uppgifter om hur man skulle skicka in data. Brevet skickades till alla tandläkare i arbetsför ålder i landet. På måndagen hade CKP:s identifieringsenhet redan fått största delen av offrens data, och man kunde skicka dem till Thailand följande dag med ett hjälpflyg. Enhetens chef Göran Wennqvist konstaterade i en tidningsintervju att det visade sig att det finländska systemet har ett trumfkort i den omfattande dokumenteringen av medborgarnas tandstatus. De finländska rättsodontologerna som nu har varit med vid identifieringen av offren, Helena Ranta, Petteri Peltola, Jarmo Rihtniemi och Sinikka Kortelainen, har också bett mig förmedla ett tack till alla kolleger för den snabba insatsen.

Under januari månad har många tandläkare och patienter diskuterat hur viktigt det är att man undersöker munnen, både i livet och i döden. Vid identifieringen är det ju viktigt att läget under patientens livstid har dokumenterats noggrant och korrekt, och dessutom på ett sätt som kan läsas och förstås. Man borde åtminstone en gång göra en ordentlig dokumentation av situationen i munnen – inkluderande varje diastema, fraktur och felställning, och alltså också allt annat än karies, fyllningar, stödjevävnader och bett. Datorerna har ju visserligen löst det traditionella problemet med handstilen, men å andra sidan introducerar ju användningen av datorprogram en ny problematik med symboler och färgkodning. Vi kommer ännu att få mera ingående artiklar om identifiering och statusdokumentering och om tandläkarnas arbete i samband med katastrofen i Asien i Tandläkartidningen. Kolleger som är intresserade av rättsodontologi kan bekanta sig med det system för specialistbehörighet inom rättsodontologi som Tandläkarförbundet administrerar. Behörighetsvillkoren hittar man på Tandläkarförbundets webbplats. 11 tandläkare har fått behörigheten.

Det är inte bara myndigheterna som kan lära sig något av det som har hänt. I Tandläkarförbundets medlemsregister har vi e-postadresser till ungefär hälften av medlemmarna. Vi kunde nu igen konstatera att e-post och Förbundets webbplats fungerar bra för att skapa snabba kontakter. Det vore alltså skäl att meddela kansliet de uppgifter som fattas. En annan viktig sak är att utveckla och förbättra de dokumentationsrutiner som används för statusuppgifter. Det behövs inte bara för rättsodontologins skull, utan för att förbättra kvaliteten, patientsäkerheten och vårt eget rättsskydd.

MATTI PÖYRY